

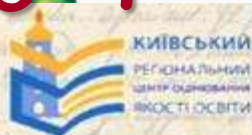

- Програми ЗНО та характеристики сертифікаційної роботи, критерії оцінювання завдано з розгорнутою відповіддю з української мови і літератури розміщено на веб-сайтах Українського центру оцінювання якості освіти та Київського РЦОЯО.

Telecrane 1

Характеристика сертифікаційної роботи з української мови і літератури

СЕРТИФІКАЦІЙНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

ЗНО
2017

Бланк А

Завдання з вибором однієї правильної відповіді № 1-23, 29-33, 34-53
0 або 1 бал

Завдання на встановлення відповідності № 24-28, 54-57
0, 1, 2, 3 або 4 бали

Бланк Б

Завдання з розгорнутою відповіддю № 58
від 0 до 20 балів

ДЕРЖАВНА ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ

Українська мова: завдання
№ **1-33** (бланк А)

Власне висловлення:
завдання № **58** (бланк Б)

Українська
література:
завдання № **34-57**
(бланк А)

Результат за шкалою
100-200 балів

Визначатиметься «пороговий бал». Учасники, результати яких будуть нижчі за встановлений «пороговий бал», **НЕ ЗМОЖУТЬ** подавати результати з цього предмета до приймальних комісій ВНЗ

Результат **1-12 балів** випускник
отримає беззаперечно

ДПА у формі ЗНО

Для того, щоб отримати оцінку за шкалою від 1 до 12 балів, випускнику потрібно виконати:

- ☐ завдання 1-33 (українська мова) – бланк А
- ☐ власне висловлення - бланк Б

Бланк А

Українська мова і література
Тестування в формі ЗНО

Після заповнення бланку вказати номер завдання та відповідь у таблиці.

Завдання	Відповідь
1	А Б В Г
2	А Б В Г
3	А Б В Г
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г
11	А Б В Г
12	А Б В Г
13	А Б В Г
14	А Б В Г
15	А Б В Г
16	А Б В Г
17	А Б В Г
18	А Б В Г
19	А Б В Г
20	А Б В Г
21	А Б В Г
22	А Б В Г
23	А Б В Г
24	А Б В Г
25	А Б В Г
26	А Б В Г
27	А Б В Г
28	А Б В Г
29	А Б В Г
30	А Б В Г
31	А Б В Г
32	А Б В Г
33	А Б В Г

Бланк Б

Українська мова і література
Тестування в формі ЗНО

Після заповнення бланку вказати номер завдання та відповідь у таблиці.

Завдання	Відповідь
1	А Б В Г
2	А Б В Г
3	А Б В Г
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г
11	А Б В Г
12	А Б В Г
13	А Б В Г
14	А Б В Г
15	А Б В Г
16	А Б В Г
17	А Б В Г
18	А Б В Г
19	А Б В Г
20	А Б В Г
21	А Б В Г
22	А Б В Г
23	А Б В Г
24	А Б В Г
25	А Б В Г
26	А Б В Г
27	А Б В Г
28	А Б В Г
29	А Б В Г
30	А Б В Г
31	А Б В Г
32	А Б В Г
33	А Б В Г

Максимум 68 балів, у тому числі бали за власне висловлення

Структура та зміст тесту

1

Частина 1 «Українська мова» містить 33 завдання різних форм. *Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей А*

2

Частина 2 «Українська література» містить 24 завдання різних форм. *Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей А*

3

Частина 3 «Власне висловлення» містить одне завдання відкритої форми. *Відповідь на це завдання записується в бланку відповідей Б*

4

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–23*, 29–33*, 34–53).

Завдання складається з основи та чотирьох або п'яти варіантів відповіді, з яких лише один правильний

5

Завдання на встановлення відповідності («логічні пари») (№ 24–28*, 54–57)

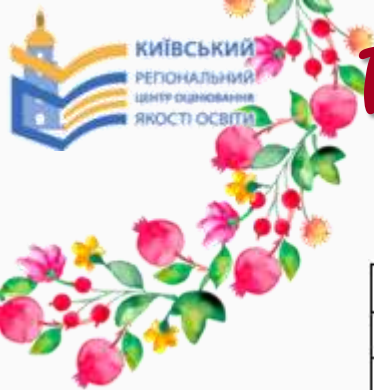
Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч).

Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами

6

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№ 58*).

Завдання складається з основи та передбачає створення учасником ЗНО власного аргументативного висловлення на дискусійну тему в бланку відповідей Б

Розподіл завдань відповідно до розділів програми

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Фонетика. Графіка	1
2	Лексикологія. Фразеологія	5
3	Будова слова. Словотвір	1
4	Морфологія	6
5	Синтаксис	10
6	Стилістика	1
7	Орфоепія	1
8	Орфографія	5
9	Розвиток мовлення	4
Усього		34

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Усна народна творчість	1
2	Давня українська література	1
3	Література кінця XVIII – початку XX століття	10
4	Література XX століття	10
5	Творчість українських письменників-емігрантів	1
6	Сучасний літературний процес	1
Усього		24

Кількісний розподіл завдань сертифікаційної роботи за формами

Форми завдань	Розділи програми									Усього
	Фонетика. Графіка	Лексикологія. Фразеологія	Будова слова. Словотвір	Морфологія	Синтаксис	Стилістика	Орфоепія	Орфографія	Розвиток мовлення	
З вибором однієї правильної відповіді	1	4	1	5	7	1	1	5	3	28
На встановлення відповідності	–	1	–	1	3	–	–	–	–	5
З розгорнутою відповіддю	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	1	5	1	6	10	1	1	5	4	34

Форми завдань	Розділи програми						Усього
	Усна народна творчість	Давня українська література	Література кінця XVIII – початку XX століття	Література XX століття	Творчість українських письменників- емігрантів	Сучасний літературний процес	
З вибором однієї правильної відповіді	1	1	8	8	1	1	20
На встановлення відповідності	–	–	2	2	–	–	4
Усього	1	1	10	10	1	1	24

Оцінювання відкритої частини

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю використовувалося для перевірки найскладніших умінь (аналіз, порівняння, узагальнення, наведення переконливих аргументів на підтвердження висловлених тез тощо). Завданням цієї форми передбачено створення власного аргументативного висловлення на дискусійну тему. Це завдання перевіряли спеціально підготовлені екзаменатори відповідно до розробленої схеми оцінювання на основі критеріїв змісту та мовного оформлення. А саме:

- ❖ 1. *Теза: 0, 1 або 2 бали.*
- ❖ 2. *Аргументи: 0, 1 або 2 бали.*
- ❖ 3а. *Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: 0, 1 або 2 бали.*
- ❖ 3б. *Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: 0, 1 або 2 бали.*
- ❖ 4. *Логічність, послідовність: 0, 1 або 2 бали. 5.*
- ❖ 5. *Висновок: 0, 1 або 2 бали.*
- ❖ 6а. *Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.*
- ❖ 6б. *Лексика, граматики та стилістика: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.*

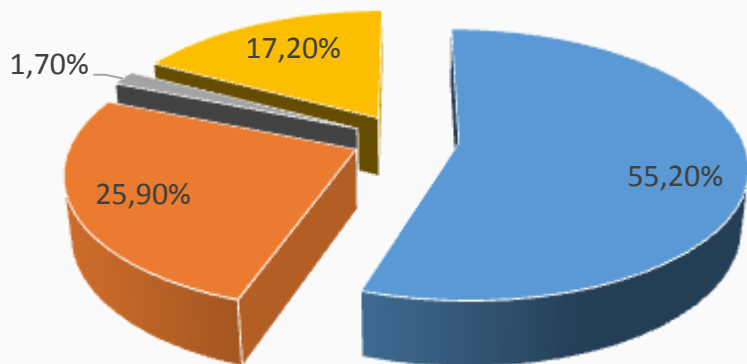
За виконання такого завдання можна було отримати від 0 до 20 балів. Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання сертифікаційної роботи з української мови і літератури, – 104.

Складність завдань

Складність тестового завдання (P-value) – успішність учасників ЗНО у виконанні цього завдання. Визначається як відношення (у відсотках) кількості балів, набраних усіма учасниками за виконання цього завдання, до максимальної кількості балів, яку вони могли б отримати за його виконання. У таблиці наведено інтервали значень складності тестового завдання та характеристику тестового завдання

Складність завдань сертифікаційної роботи з української мови і літератури 2016 року

■ оптимальні; ■ легкі ■ дуже легкі; ■ складні;

Інтервал значення	Характеристика завдання
понад 80%	дуже легке
60–79%	легке
40–59%	оптимальне
20–39%	складне
менше 20%	дуже складне

Демонстрація найскладніших завдань у сертифікаційній роботі 2016 року

5. Не мають закінчення обидва слова в рядку

- А ухвалено, збудований
- Б сорок, по-полтавськи
- В горілиць, плакучі
- Г запанібрата, змито

Ключ	Відповіді учасників (%)				Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)
	А	Б	В	Г		
Г	5,34	37,69	31,47	24,90	0,60	24,90

5. Завдання перевіряє вміння правильно визначати частини мови, розрізняти змінні та незмінні частини мови.

Проаналізуємо запропоновані слова.

Закінчення – це змінна частина слова.

Незмінними в українській мові є прислівники (по-полтавськи, горілиць, запанібрата), особлива форма дієслова дієприслівник та безособові форми дієслова на -но, -то (змито).

Решта слів мають закінчення.

Учасники найчастіше обирають хибні варіанти Б і В, отже, не розрізняють частини мови.

11. Підкреслені літери позначають той самий звук у всіх словах рядка

- А доріжка, миємся, широкий
- Б шістсот, тбілісі, метелиця
- В свято, осінній, просьба
- Г Великдень, аякже, грунт
- Д будинок, бджола, Дніпро

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)
	А	Б	В	Г	Д		
Г	20,25	17,01	11,02	27,00	24,37	0,35	27,00

11. Це завдання перевіряє знання про зміни звуків у потоці мовлення. У слові доріжка літера ж передає звук [ж], у слові миємся – [с'], у слові широкий – [ш]. Рядок Б: шістсот, тбілісі, метелиця. Тут різні звуки, тому що у слові шістсот звук [т] не вимовляється; у слові тбілісі літера т передає звук [д'], адже глухі приголосні перед дзвінками вимовляються дзвінко, а ще цей приголосний стає м'яким перед наступним пом'якшенням; у слові метелиця літера т передає звук [т].

У рядку В підкреслена літера теж позначає різні звуки. У слові свято літера с передає звук [с'], адже цей приголосний стає м'яким перед наступним пом'якшенням. У слові осінній теж літера с передає [с'], адже далі – звук [і]. У слові просьба літера с передає звук [з'], адже глухі приголосні перед дзвінками вимовляються дзвінко, а також є м'яким, бо далі стоїть знак м'якшення. У словах Великдень і аякже літера к передає звук [г], адже глухі приголосні перед дзвінками вимовляються дзвінко. Отже, у словах Великдень, аякже, грунт підкреслена літера позначає один звук.

У рядку будинок, бджола, Дніпро підкреслена літера означає різні звуки: у слові будинок літера д передає звук [д]; у слові бджола є афріката дж; у слові Дніпро літера д передає звук [д'], бо далі – м'який приголосний [н'].

Демонстрація найскладніших завдань у сертифікаційній роботі 2016 року

46. Трагічні події серпня 1919 року зображені у творі

- А «За мить щастя»
- Б «Подвійне коло»
- В «Земля»
- Г «Україна в огні»
- Д «Тигролови»

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)
	А	Б	В	Г	Д		
Б	9,41	33,25	8,90	37,47	10,25	0,73	33,25

46. Завдання перевіряє знання історичної основи художнього твору. Тема громадянської війни постає у творі по-справжньому героїчною й романтичною. Автор правдиво показує трагедію цілої родини Половців, яких революція розкудала по різні ідеологічні фронти. Трагічні події серпня 1919 року зображені в новелі «Подвійне коло».

Учасники найчастіше обирають відповідь Г, тобто сплутують події Другої світової війни і громадянської.

52. Життя українців Зеленого Клину змалював у своєму творі

- А Григорій Тютюнник
- Б Юрій Яновський
- В Володимир Винниченко
- Г Іван Багряний
- Д Микола Куліш

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)
	А	Б	В	Г	Д		
Г	22,54	16,73	16,36	31,16	12,15	1,06	31,16

45. «Цвітові яблуні» (новела М. Коцюбинського) присвячено твір

- А Лесі Українки
- Б Володимира Винниченка
- В Ольги Кобилянської
- Г Миколи Хвильового
- Д Павла Тичини

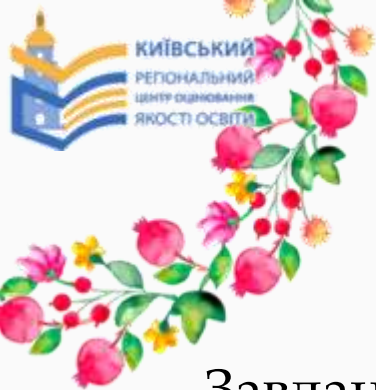
Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)
	А	Б	В	Г	Д		
Г	26,80	7,59	22,07	36,64	6,02	0,88	36,64

45. Виконуючи це завдання, потрібно пригадати, що дослідники творчості Миколи Хвильового зазначали: «Хвильовий починається там, де закінчився Коцюбинський». Адже Микола Хвильовий творчо розвинув художні засади великого Сонцепоклонника.

Новелу «Я (Романтика)» Миколи Хвильового присвячено «Цвітові яблуні» Михайла Коцюбинського.

52. Завдання перевіряє знання перебігу подій художнього твору.

Відповідь надала лише третина тестованих, а більшість відповіла неправильно. Варто наголосити, що реалії Зеленого Клину є не просто орнаментом чи фрагментом, а провідним сюжетом- і концептотворчим елементом роману І. Багряного «Тигролови»: підкреслено, що саме українці цивілізували цей закуток Російської імперії.

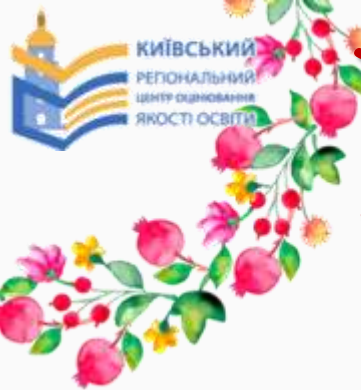

Скерованість завдань

Завдання з української мови були скеровані на визначення рівня сформованості основних складових предметної компетентності. Здебільшого перевірялися важливі практичні складові:

- ❖ *правильно вимовляти й писати слова*
- ❖ *відрізняти й доречно використовувати слова з відповідним лексичним значенням*
- ❖ *уживати коректні форми змінюваних слів,*
- ❖ *правильно будувати речення*
- ❖ *розставляти розділові знаки*
- ❖ *висловлювати й аргументувати власну позицію тощо*

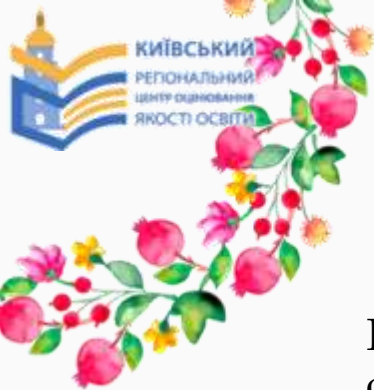

Труднощі в процесі виконання завдань

Результати зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року свідчать, що учасники стикалися з певними труднощами саме в процесі виконання практичних завдань, які потребували застосування набутих знань, умінь і навичок у нових ситуаціях. Це стосується завдань на

- ∞ *лексичну сполучуваність слів*
- ∞ *правильну вимову уподібнених приголосних*
- ∞ *будову слова*
- ∞ *правопис слів разом і через дефіс*
- ∞ *визначення частиномовної приналежності*
- ∞ *пунктуацію в простому та складному реченні*

Аналіз написання учасниками ЗНО 2016 власного висловлення

Психометричні характеристики завдань цього річної сертифікаційної роботи підтверджують доцільність використання завдань як із закритою, так і з відкритою відповіддю. Так, завдання з відкритою відповіддю (власне висловлення) суттєво впливає на розподіл учасників за рейтинговою шкалою.

Оцінювання власних висловлень свідчить про слабкий розвиток у тестованих навичок побудови такого аргументованого тексту.

- ✓ Лише половина тестованих (49,89 %) вправно формулює свою позицію із запропонованого дискусійного питання.
- ✓ 40,42 % учасників тестування можуть підтвердити тезу доречними аргументами.
- ✓ Узагалі не наводить прикладів із власного читацького та мистецького досвіду 41,21 % тестованих, а прикладів із власного соціального досвіду чи історичного досвіду людства – 47,43 %.
- ✓ Мовну вправність власних висловлень здебільшого оцінено в 0 або 1 бал із 4 можливих, що свідчить про доволі низький рівень опанування орфографічних, пунктуаційних, лексичних, граматичних і стилістичних норм української мови.
- ✓ Максимальним балом оцінено орфографічну та пунктуаційну вправність тільки 5,15 % тестованих, лексичну, граматичну та стилістичну – усього лише 2,42 %.

Статистика виконання завдань з української літератури

Аналіз виконання завдань з української літератури засвідчив не лише переважно успішні результати більшості учасників зовнішнього незалежного оцінювання, а й те, що значна частина тестованих не знає текстів програмових літературних творів, не вміє їх аналізувати та недостатньо володіє теоретико-літературними поняттями.

- ❑ Так, прецедентний уривок «Слова про похід Ігорів» (плач Ярославни) понад половину учасників ЗНО асоціювали з іншими персонажами, що є свідченням недостатнього знання ними творів давньої літератури, а також намагання вгадати правильну відповідь.
- ❑ Під час виконання завдання 39 майже третина учасників вислів Кирила Плура («Чорна рада») приписали Яремі Галайді («Гайдамаки»). Це зумовлено і незнанням текстів, і недостатнім умінням їх аналізувати, і браком кмітливості учасників тестування, оскільки неримована цитата з роману була визначена як уривок поеми, тобто твору римованого.
- ❑ Під час виконання завдання 51, у якому пропонувалося вибрати цитатну характеристику персонажа роману у віршах Л. Костенко «Маруся Чурай» Трицька Бобренка. Правильну відповідь дали 44,4 % тестованих, а 30,9 % вибрали Івана Іскру, образ якого у творі наведений характеристиці абсолютно не відповідає. Такий вибір свідчить про нерозуміння авторської концепції твору, бо шляхетному козакові Івану Іскрі помилково приписали вади, притаманні меркантильному Трицьку Бобренкові.
- ❑ Традиційно важкою для учасників виявилася орієнтація в хронотопі творів.

Поради учням

Хочете швидко впоратися з тестом у напруженій обстановці, почніть готуватися до тестування заздалегідь. Повторіть увесь навчальний матеріал. Із цією метою використовуйте підручники та посібники, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

- ❖ **Тренуйтеся!** Перед офіційним тестуванням варто виконувати якнайбільше опублікованих тестів – просто заради тренування.
- ❖ **Поспішайте!** Тренуйтеся із секундоміром.
- ❖ **Пропускайте!** Треба навчитися пропускати складні або незрозумілі завдання.
- ❖ **Угадуйте!** Якщо ви не впевнені у виборі відповіді, довіряйте своїй інтуїції.
- ❖ **Виключайте!** Багато завдань можна швидше вирішити, якщо не шукати відразу правильну відповідь, а послідовно виключати ті, які не підходять.
- ❖ **Думайте тільки про поточне завдання!** Коли ви бачите нове завдання (питання), забувайте все, що було в попередньому.
- ❖ **Читайте завдання до кінця!** Поспіх не повинен призводити до того, що ви будете намагатися зрозуміти умови завдання за «першими словами» і добудовувати його закінчення у власній уяві. Через це ви можете зробити помилки в найлегших завданнях.
- ❖ **Не засмучуйтеся передчасно!** Хороший результат можливо отримати, виконавши і не всі завдання.
- ❖ **Заплануйте два кола!** Сплануйте середній час на кожне завдання таким чином, щоб за дві третини (максимум три чверті) сеансу пройти всі завдання «по першому колу». Тоді ви встигнете набрати максимум балів, виконуючи легкі завдання, а потім зможете подумати й над важкими, які вам довелося спочатку пропустити.
- ❖ **Напередодні дайте мозку відпочити, виспіться!**
- ❖ **Забудьте про шпаргалки!** Виявлені шпаргалки під час тестування – втрачений шанс скласти тестування й вступити до ВНЗ. Людину, що списує, легко виявити, бо обсяг безпосередньої пам'яті при подібному стресі зменшується, тому доводиться підглядати ледь не кожне слово. А це вже невиправданий ризик.

Куди звертатися за інформацією?

<http://testportal.gov.ua/> – сайт

Українського центру оцінювання
якості освіти (УЦОЯО)

<http://kievtest.org.ua/> – сайт

Київського регіонального центру
оцінювання якості освіти
(КРЦОЯО)

(044) 360-70-04

(044) 361-42-17

– телефони гарячої лінії КРЦОЯО

